

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Diaconu Iurie și Boico Victor,

a judecat în ședință publică, cererea de revizuire declarată de avocații Ciuperca Vasili și Frumosu Nicolae în interesele petiționarului Trocin Evgheni, prin care se solicită desființarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018 și încheierii Judecătoriei Chișinău 19 iulie 2018.

Instanța de revizuire: 07.10.2021-11.11.2021

Procedura de citare legal îndeplinită.

În ședință s-au prezentat:

Avocatul Frumosu Nicolae, care a solicitat admiterea cererii de revizuire în sensul declarat.

Petiționarul Trocin Evgheni, prin intermediul teleconferinței, care a solicitat admiterea cererii de revizuire în sensul declarat.

Procurorul Crijanovschi Sergiu, care a solicitat admiterea cererii de revizuire.

Asupra cererii de revizuire, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ :

1. La data de 11 mai 2018, petiționarul Trocin Evgheni a depus o plângere în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, cu privire la anularea ordonanței din 23.03.2018, emisă de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alexandru Caraman, privind clasarea cauzei penale nr. 2016928209, cât și ordonanței din 26.04.2018, emisă de către adjunctul procurorului-șef al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Vitalie Busuioc, prin care a fost respinsă plângerea petiționarului Trocin Evgheni, ca fiind neîntemeiată.

1.1. În motivarea plângerii depuse, petiționarul a menționat că concluziile procurorului precum că leziunile corporale ar reprezenta o automutilare, sânt neîntemeiate, pe motiv că în privința lui Iaroslav Trofimenco, au fost depistate leziuni corporale cu același caracter și localizare, ceea ce indică la o maltratare fizică din partea colaboratorilor de poliție. La fel, a reletat că, la data de 07.08.2014, a fost scos o singură dată din izolator, lipsind pe o perioadă de 4 ore, circumstanță care indică asupra faptului că acesta, în perioada dată, a fost torturat, până a apărea în fața procurorului, pentru a recunoaște vina în comiterea infracțiunii incriminate.

2. Prin încheierea Judecătorei Chișinău din 19 iulie 2018 a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea petiționarului Trocin Evgheni, înaintată în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, cu menținerea fără modificări a ordonanței din 23.03.2018, emisă de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alexandru Caraman, privind clasarea cauzei penale nr. 2016928209, și ordonanței din 26.04.2018, emisă de către adjunctul procurorului-șef al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Vitalie Busuioc.

2.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța a reținut motivele invocate de procuror la clasarea procesului penal „ *Ce ține de prezența echimozelor pe antebrate și gambe bilateral la ambele victime, cu certitudine s-a constatat că acestea au fost provocate în rezultatul încătușării mâinilor și picioarelor în timpul escortării, și nu în circumstanțele invocate (suspendarea de mâini și picioare cu aplicarea cătușilor), deoarece în cazul dat, în cadrul examenului medical urmau să fie prezente și excoriații la nivelul echimozelor date, care urmau a fi produse sub acțiunea greutății propriului corp...Cu referire la cele două echimoze constatate pe fața lui Evgheni Trocin, cu certitudine s-a constatat că acestea au fost produse cu 3-4 zile până la examinarea medico-legală care a avut loc în ziua când victima susține că a r fi fost torturată la 07.08.2014, circumstanțele provocării acestora constituind obiectul investigației în cauza nr. 2015928043, dar care cum s-a menționat mai sus, nu a fost observată nici măcar de către avocatul său precum și de către celelalte persoane care au intrat în contact vizual cu Trocin....Predispunerea lui Trocin spre automutilare precum și faptul că victimele (Iaroslav Trofimenco a susținut că în privința sa, la fel, a fost aplicată tortura de către colaboratorii de poliție, în aceleași împrejurări și circumstanțe ca și lui Trocin) sunt predispuse spre nesinceritate și pot distorsiona și exagera relatările făcute, se confirmă inclusiv prin secvența audio cu durata de 04:04 min., pe care este imprimată o discuție între două persoane în limba rusă, vocile cărora sunt asemănătoare cu ale lui Trofimenco și Trocin, din conținutul cărora se relevă faptul că ambii discută referitor la declarațiile care au fost date de ei referitor la comiterea omorului care li s-a incriminat, iar Trocin la finalul discuției îi comunică lui Trofimenco că intenționează să se lovească cu fața de un dulap pentru a-și provoca leziuni și să acuze colaboratorii de poliție de provocarea acestora.”*

Astfel, reieșind din cele expuse, instanța a conchis că motive pentru anularea ordonanței din 23.03.2018 nu există, or procurorul s-a expus asupra tuturor probelor administrate, argumentând concludența lor și concluzia, care a determinat clasarea cauzei penale nr. 2016928209.

3. Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, împotriva acesteia a declarat recurs avocatul Șpac Rodica în interesele lui Trocin Evgheni, care a solicitat anularea încheierii și ordonanțelor din 23.03.2018 și 26.04.2018, prin care a fost dispusă respingerea plângerii înaintate de Trocin Evghenii, cu obligarea organului de urmărire penală competent de a porni urmărirea penală în baza plângerii depusă de Trocin Evgheni.

În motivarea recursului a fost invocat faptul că din materialele dosarului penal, care a fost prezentat de către procuror, nu este clar ce măsuri au fost întreprinse pentru a se verifica circumstanțele și argumentele invocate de către Trocin în plângerea sa. Astfel că, pe

cazul dat, nu a fost efectuată nici o acțiune procesuală și nu au fost întreprinse măsurile necesare pentru cercetarea sub toate aspectele, complet și obiectiv, a circumstanțelor cauzei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018 a fost respins ca nefondat recursul declarat de către avocatul Șpac Rodica în interesele lui Trocin Evgheni, cu menținerea încheierii Judecătoriei Chișinău din 19 iulie 2018 fără modificări.

4.1. Pentru a pronunța hotărârea adoptată, instanța de recurs a subliniat că instanță corect a constatat că organul de urmărire penală a audiat toate persoanele care ar avea tangență cu cauza supusă examinării, fiind efectuate în același timp un șir de acțiuni procesuale, ca prin urmare să se epuizeze toate căile posibile în vederea verificării veredicității faptelor și circumstanțelor invocate de petiționarul Trocin Evgheni.

Concomitent, instanța de recurs a notat faptul că petiționarul, de fapt, nu face referire la careva carențe de către organul de urmărire penală, dar se referă la aprecierea incorectă a probelor și adoptarea unei soluții de către procurorcu care persoana interesată nu este de acord, împrejurări care, de altfel, nu țin de competența instanței de judecată la examinarea plângerilor în condițiile art. 313 Cod de procedură penală.

În acest sens, instanța de recurs a ținut să menționeze că pentru a fi pornită urmărirea penală, este absolut necesar să existe o „bănuială rezonabilă”, ceea ce în cazul dat nu s-a demonstrat.

Mai mult de atât, în viziunea instanței de recurs, atât procurorul Caraman Alexandru, cât și procurorul ierarhic superior au apreciat probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, ca într-un final, întemeiat și justificat să ajungă la concluzia de a emite o ordonanță de clasare a urmăririi penale.

Prin urmare, actele contestate de către petiționar au fost adoptate în conformitate cu legislația în vigoare, iar drepturile și libertățile omului nu au fost încălcate.

5. La data de 14 septembrie 2021, avocații Ciuperca Vasili și Frumosu Nicolae în interesele petiționarului Trocin Evgheni, au depus cerere de revizuire, prin care solicită desființarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018 și încheierii Judecătoriei Chișinău 19 iulie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În argumentarea cererii de revizuire apărarea menționează, că prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 16 martie 2021, în cauza Trocin vs. Republica Moldova s-a constatat o încălcare a Articolului 3 din Convenție. Totodată, statul reclamat a fost obligat să achite reclamantului 12 000 euro și 850 euro pentru costuri și cheltuieli suportate în fața Curții.

În acest sens, apărarea subliniază că în hotărârea vizată, Curtea a constatat următoarele „...nu există dovezi convingătoare care să susțină afirmația Guvernului, potrivit căreia leziunile depistate la încheieturile și gleznelor reclamantului fuseseră cauzate de cătușele folosite de către ofițerii de poliție acuzați. De asemenea, nu s-a demonstrat în mod convingător că recurgerea la forța fizică de către ofițerii de poliție a fost strict necesară și condiționată de comportamentul

reclamantului. Deși constatările din rapoartele medicale nu confrimă sau infirmă în totalitate descrierea prezentată de către reclamant a formelor de rele tratamente pretins suferite de către el, Curtea nu poate decât să concluzioneze că Guvernul nu a oferit o explicație plauzibilă a modului în care au fost cauzate leziunile la gleznelor reclamantului.

56. Astfel, Curtea constată că reclamantul a fost supus unui tratament contrar Articolului 3 din Convenție. Prin urmare, a existat o încălcare materială a acestei prevederi.”

În continuare, Curtea a statuat că „...procurorul responsabil de caz a acceptat, fără nici o rezervă și fără vreo verificare, versiunea evenimentelor prezentată de către ofițerii de poliție acuzați, care era contestată de către reclamant și potrivit căreia reclamantul fusese încătușat la glezne. De asemenea, procurorii au eșuat să reconcilieze versiunea polițiștilor acuzați cu înregistrările privind ora intrării și ieșirii, incluse în registrul instituției de detenție în care se afla reclamantul. Totodată, procurorii au eșuat să verifice ora exactă la care reclamantul a fost scos din clădirea Procuraturii Generale, pentru a determina perioada de timp în care reclamantul s-a aflat în custodia polițiștilor V.B. și S.T., din momentul în care el a părăsit clădirea și până a fost dus la inspectoratul de poliție central, unde reclamantul s-a întâlnit cu procurorul D.R. și avocatul său.

62. Modul în care s-a desfășurat ancheta permite Curții să concluzioneze că procuratura nu a depus eforturi reale pentru a investiga cauza și a descoperi adevărul.

63. Având în vedere deficiențele grave menționate mai sus, Curtea consideră că autoritățile naționale nu și-au îndeplinit obligația de a investiga plângerile reclamantului referitoare la rele tratamente. Prin urmare, a avut loc și o încălcare procedurală a Articolului 3 din Convenție.”

6. Judecând cererea de revizuire în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal conchide că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit art. 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamanți pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Conform art. 464¹ alin. (11) pct. 1) coroborat cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, dacă se constată că cererea de revizuire este întemeiată, instanța desființează hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată.

Având în vedere cele menționate, Colegiul constată că prezenta cerere de revizuire este formulată în interesele unei persoane, cu privire la care Curtea Europeană s-a pronunțat, existând o hotărâre, prin care aceasta a constatat o violare a unui articol consacrat de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În sensul vizat se atestă că, prin hotărârea din 16 martie 2021, în *cauza Trocin vs. Republica Moldova* s-a constatat încălcarea Articolului 3 din Convenție în privința reclamantului Trocin Evgheni.

Astfel, Înalta Curte a constatat că reclamantul a suferit leziuni la 7 august 2014, în timpul aflării sale în detenție. Potrivit rapoartelor medicale aflate în posesia Curții, reclamantul avea echimoze pe față, care la 07 august 2014 aveau o vechime de la trei până la patru zile, și contuzii circulare ale țesăturilor moi în jurul încheieturilor și gleznelor sale, care la acea dată nu erau mai vechi de douăzeci și patru de ore (deoarece reclamantul nu s-a plâns că ar fi fost lovit în față, și având în vedere concluziile reflectate mai jos, Curtea s-a abținut de la examinarea circumstanțelor în care au fost cauzate echimozele de pe fața reclamantului).

În continuare, Curtea Europeană a remarcat că versiunea ofițerilor de poliție acuzați, susținută în fața autorităților naționale, că rănille circulare ale țesuturilor moi din jurul încheieturilor și gleznelor reclamantului erau rezultatul utilizării normale a cătușelor pe încheieturi și glezne. Totodată, reclamantul nu a negat că a fost încătușat la mâini, însă a negat că a fost încătușat la glezne și a afirmat că leziunile au rezultat din suspendarea lui de o bară de metal, după ce încheieturile și gleznelor sale au fost legate împreună la spate cu o frânghie. În timp ce expertul medico-legal a declarat că spânzurătoarea palestiniană cu utilizarea cătușelor ar fi lăsat semne mai evidente de leziuni, reclamantul a susținut, de fapt, că polițiștii îi scosese cătușele și îi legaseră prosoape în jurul încheieturilor și gleznelor înainte de a-i lega membrele, aparent pentru a evita răni vizibile.

Subsidiar la cele consemnate, Curtea nu a putut neglija o altă carență foarte gravă în apărarea polițiștilor și în cea a Guvernului. Prin urmare, potrivit versiunii evenimentelor prezentate de ofițerul de poliție V.B., după ce l-au dus pe reclamant la Procuratura Generală și au aflat că audierea urma să fie amânată, polițiștii l-au dus înapoi la instituția de detenție. Potrivit lui, reclamantul s-a aflat în custodia sa și a colegului său pentru o perioadă nu mai mare de patruzeci până la cincizeci de minute, înainte de a fi readus la instituția de detenție. În cazul acceptării versiunii respective a evenimentelor, ținând cont de faptul că reclamantul a fost scos din instituția de detenție la ora 15:50, el ar fi trebuit să fie adus înapoi nu mai târziu de aproximativ ora 16:40. Cu toate acestea, Curtea Europeană a observat că reclamantul nu era în instituția de detenție înainte de ora 19:40. De asemenea, a fost notat că, potrivit registrului de la Centrul de Medicină Legală, reclamantul a fost adus acolo la ora 17:15.

În astfel de circumstanțe, Înalta Curte a remarcat că ofițerul de poliție V. B. nu ar fi a spus adevărul atunci când a declarat că, după ce părăsise Procuratura Generală, reclamantul fusese dus la instituția de detenție, or, reieșind din cele constatate mai sus, reclamantul a rămas în custodia ofițerilor de poliție V.B. și S.T. pentru o anumită perioadă de timp între orele 16:00 și 17:00, o perioadă pentru care ei nu au raportat.

În lumina celor statuate *supra*, Curtea a ținut să menționeze că investigarea acuzațiilor grave de rele tratamente trebuie să fie minuțioasă. Aceasta presupune că

autoritățile trebuie întotdeauna să încerce în mod serios să afle ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate pentru a înceta investigația sau la adoptarea deciziilor sale (*a se vedea cauza nr. 24760/94 Assenov și alții*, § 103).

Revenind la speța nominalizată, Curtea a trasat concluzia că Guvernul nu a oferit o explicație plauzibilă a modului în care au fost cauzate leziunile la gleznele reclamantului, iar modul în care s-a desfășurat ancheta, indică asupra faptului că procuratura nu a depus eforturi reale pentru a investiga cauza și a descoperi adevărul.

Astfel, Curtea a reiterat că în cauza dată, a avut loc o încălcare materială și procedurală a Articolului 3 din Convenție.

Având în vedere că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018 este afectată de erori de drept în aspectul invocat de revizuenți, care nu pot fi corectate de către instanța sesizată cu cerere de revizuire, în speță, se impune soluția admiterii cererii de revizuire, desființării deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018 și dispunerii rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei în ordine de revizuire, instanța de judecată urmează să examineze plângerea în strictă conformitate cu prevederile legale, ținând cont de circumstanțele expuse în hotărârea Curții Europene în cauza Trocin vs. Republica Moldova și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art. 464¹ alin. (11) pct. 1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite cererea de revizuire declarată de avocații Ciuperca Vasili și Frumosu Nicolae în interesele petiționarului Trocin Evgheni.

Se desființează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2018 și se dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **16 noiembrie 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor